

Johan Mikkelsens tale 17. mai 1968

Slik som det spirer og gror i Eikerbygdene i disse vakre forsommerdagene - slik spiret og grodde det i Herman Portaas sinn - da han vandret disse veier og stier i unge år.

Den senere så viden berømte dikteren Herman Wildenvey ble født her i Eiker for snart 82 år siden. - Her fikk han sin første inspirasjon til sitt følsomme sinn. - Her diktet han om Veia og Vangen - om Åsen og elven - om dalen og folket her. - Og her drømte han sig in i de eventyr-riker som han diktet sig til. Han ble både Askeladden og Prinsen. Med et trylleslag vandt han hele kongeriket og ble beundret og avholdt av et helt folk.

Hans toner fikk gjenklang langt utenfor landets grenser - han ble Nordens dikter med venner og beundrere i mange land . Ingen lyriker har som ham maktet å komme på talefot med hele folket. Han hadde noe å gi til alle i gleden og i sorgen. Ungdommens og kjærlighetens dikter ,ble han kalt - sommerens og skjønnhetens tolker .

Wildenvey var et enestående lyrisk naturtalent - han følte det vel som et kald inne i sig - og han sviktet det alldrig. Han vilde den vei - han vilde dikte om allt det vakre og pussige han så omkring sig. Det kom så naturlig fra ham - det var som det strømmet fra et opkomme - men der lå intenst arbeide og grundig vurdering bak hver eneste linje.

Så nådde han da også de store kunstneriske mål.

Det var noe nytt over hans diktning. Versene hadde noe tindrende friskt og flagrende , men også melodist over sig. Her var galgenhumor - gutteaktig oprørsfølelse og inderlige toner - men først og fremst ungdom og sjarm - alt i et lyrisk foredrag som virket fullkommen naturlig..

Da han tendte sine "Nyinger" i 1907 gjorde han straks stor lykke. - Etterhvert som samlingene "Digte" , "Prismer" og "Aarets eventyr" kom ut øket han sitt ry , men spilte stort sett på de samme strenger som i "Nyinger", - han er fremdeles sommerskalden - ungdommens og skjønnhetens dikter. Den tone han engang hadde slått an beholdt han hele sitt liv. - Men i senere diktning kan man også merke en stillferdigere tone - vi møter samtidig noe grublende og søkende - et menneske som er på leting etter en sammenheng - en mening i livet.

Wildenvey,s litterære produksjon var mangfoldig - det vilde ikke være mulig å komme in på det hele - det ble mere en 30 bøker i alt. Men det var lyrikeren ,Herman Wildenvey, som nådde de store høider - det var versekunstneren som ble forstått og beundret av oss alle. Men der finnes andre store arbeider fra hans hånd og ånd : dramatiske digte - noveller - biografier - o.s.v. Han har oversatt og gjendiktet fra Schakespeare - Heine -Hemingway . Han var opleser. Han var kåsør.

Men når vi her på 17.mai i N.Eiker - i hjembygden - skal hedre bygdens store sønn og skald da kan vi ikke nekte at for oss er hans tolkning av hjembygdens natur og folkeliv de kosteligste perler. "Hjembygdens sanger" var en av de gaver han skjenket til oss og til kommende generasjoner.

Han glemt alldrig å nevne at han kom fra Eiker. - Det var her han hørte hjemme :

Ute fra verden den vide
kaller en sang meg hjem.
Hjembygdens bakker blide
Herren velsigne dem.

Han kunde være sig selv når han var hjemme - og der var han alltid - i tankenes verden. - Det var her eventyret begynte - det var herfra Askeladden kom skrittende med freidig mot inn i norsk litteratur og plystret og sang livsglede inn i det hele folk.

Vi har meget å takke Herman Wildenvey for på nasjonaldagen. Han kastet glans over Norge og Eiker og har for alltid risset navnene inn i litteraturhistorien.

Havets dikter - den nylig avdøde Alf Larsen fra Tjøme - vårt lands strengeste litterære kritiker - sa til mig for et par år siden :
" Om vårt land overhode har en lyriker hviss vers vil overleve ham selv - da er det Herman Wildenvey - dere kan med stolthet reise ham en statue i hjembygden."

Og bygdefolket gjorde det .

I dag vil 17.mai komiteen hedre Wildenvey,s minne ved å legge nasjonalfargede blomster ved hans føtter - i nærvar av Kongens garde og bygdens folk. - Vi vil hedre minnet til en av vårt lands store - skapende kunstnere - kj bygdens egen , legendariske

Herman Wildenvey - Portaas.

Vi vil gjøre det i taknemlighet - Ærbødighet og ydmykhet.